

UCHWAŁA NR XLV/ 363 / 18
RADY GMINY PRUSZCZ
z dnia 23 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, poz. 2232, z 2018 r. poz. 130.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697, poz. 1292, poz. 2217, z 2018 r. poz. 107) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2018 – 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pruszcz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy
Przemysław Sznajdrowski

UZASADNIENIE

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika wprost z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opracowanie Programu Wsparcia Rodziny stanowi jedno z wielu zadań jakie powierzone zostały samorządom do realizacji.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz jest **wspieranie rodzin i dzieci w gminie Pruszcz, zaspakajanie ich potrzeb, zapewnianie im bezpieczeństwa oraz możliwości rozwoju w środowisku lokalnym**. Do realizacji gminnego programu włączone zostały instytucje z terenu Gminy Pruszcz działające na rzecz wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący
Rady Gminy
Przemysław Sznajdrowski

Załącznik do Uchwały Nr XLV/363/18

Rady Gminy Pruszcz z dnia 23 marca 2018r.

Program
Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz
na lata 2018-2020

2018

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA.....	5
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	6
3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE.....	8
3.1. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	8
3.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM.....	12
3.3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU.....	16
3.4. ANALIZA SWOT.....	22
3.5. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W GMINIE.....	24
4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA.....	26
5. REALIZACJA PROGRAMU.....	29
SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	30

WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny określa zespół planowanych działań mających na celu pomoc rodzinom mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, zwłaszcza poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w wychowaniu dzieci i opiece. Realizowane w ramach programu zadania koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie.

Rodzina to grupa jednostek powiązanych więzami krwi, której dorośli członkowie ponoszą odpowiedzialność za opiekę i wychowanie dzieci. To rodzina, a przede wszystkim rodzice i ich postępowanie kształtują określone wartości, postawy, przekonania, którymi w swoim życiu będą kierowały się dzieci. Proces wychowania stanowi podstawowy cel rodziny i jej pierwszorzędne zadanie. Poprzez rodzinę i interakcje, jakie w niej zachodzą dziecko poznaje, co jest w życiu ważne, wartościowe, godne szacunku i naśladowania, a także poznaje otaczający świat i prawa nim rządzące. To od rodziców dziecko uczy się odbierania świata, asymiluje ich poglądy, a co za tym idzie identyfikuje się z nimi. Rodzina, jako fundamentalne środowisko dziecka powinna dbać o wszechstronny rozwój psychiczny i osobisty dziecka oraz społeczny i fizyczny, zapewniać bezpieczeństwo i spokój w każdym aspekcie życia, dążyć do prawidłowego rozwoju moralnego i kulturowego.

Obok rodzin funkcjonalnych istnieją rodziny dysfunkcjonalne, które kształtują zaburzony i nieprawidłowy obraz rzeczywistości w percepcji dziecka. Rodzina dysfunkcjonalna to rodzina, w której dochodzi do ciągłych, różnorodnych nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu (przemoc, uzależnienia, brak umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, zaniedbania, przestępczość, bezrobocie, obniżony poziom kompetencji wychowawczych, nieporadność życiowa)

Dziecko i rodzina wymagają wsparcia oraz szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz rodzin powinna koncentrować się na wyrównywaniu pomiędzy nimi nieuzasadnionych i niezawinionych różnic socjalnych, tworzeniu im równych szans oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego, natomiast działania podejmowane na rzecz dzieci winny mieć na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz zapewnienie im ochrony w obliczu zagrożeń. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby

zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Czynników powodujących bezradność i marginalizację rodziny jest wiele. Jedną z głównych przyczyn niepożądanych zjawisk, godzących w dobro rodziny i dziecka, jest wyczerpanie się więzi społecznych spajających struktury rodziny, wprowadzające element rozchwiania równowagi i harmonii w ich życiu. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie bezdomnością.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną

Możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane, daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności powinien on być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pruszczu. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 marca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Dane zawarte w niniejszym Programie przekazane zostały w formie pisemnych lub telefonicznych informacji z placówek i instytucji, które będą realizować niniejszy Program.

1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2018 - 2020 realizuje działania biorąc pod uwagę zapisy:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 poz. 697 z późn. zm.),
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.),
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390),
- d) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),
- e) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 z późn. zm.).

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Pruszcz jest gminą położoną w centralnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Jest jedną z dziewięciu gmin wiejskich powiatu świeckiego, w skład którego wchodzi ogółem 11 gmin. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 26 wsi tworzących 20 następujących sołectw: Bagniewko, Brzeźno, Cieleszyn, Gołuszyce, Grabówko, Luskówko, Łaszewo, Łowin, Łowinek, Małociechowo, Mirowice Niewieścín, Parlin, Pruszcz, Rudki, Serock, Topolno, Wałdowo, Zawada i Zbrachlin. Siedziba gminy – miejscowość Pruszcz – położona jest w odległości ok. 35 km od Bydgoszczy i ok. 70 km od Torunia (stolic województwa) oraz ok. 24 km od siedziby władz powiatowych. Powierzchnia gminy liczy 141,96 km².

Funkcjonujące na terenie gminy podmioty gospodarcze w większości mają charakter usługowy, produkcyjny lub przetwórczy.

Sieć placówek oświatowo-wychowawczych na terenie gminy tworzą: dwa przedszkola samorządowe i 1 punkt przedszkolny w których w roku szkolnym 2017/2018 opieką objętych jest 209 dzieci oraz cztery szkoły podstawowe w Pruszczu, Serocku, Łowinku i Niewieścínie (wraz z filią w Zbrachlinie), do których uczęszcza ogółem 939 uczniów.

Zadania opiekuńczo-wychowawcze, terapeutyczne i psychoedukacyjne w gminie realizuje także Świetlica w Zawadzie. Istnieje również Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dla Dziewcząt w Topolnie. Za prawidłowe funkcjonowanie oświaty odpowiedzialny jest utworzony przez Radę Gminy Gminne Centrum Oświaty.

Do instytucji prowadzących w gminie działalność edukacyjną należą także Biblioteka Samorządowa w Pruszczu i jej filia w Serocku.

Działalność kulturalną na terenie gminy Pruszcz prowadzi również Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji z siedzibą w Pruszczu. Jednostka działa w wiejskich domach kultury w Łowinku i Serocku, w których funkcjonują koła zainteresowań, rozwijające amatorską twórczość zespołową i indywidualną w różnych dziedzinach. Na ich terenie organizowane są imprezy okolicznościowe i plenerowe. Ponadto w sali gimnastycznej w Pruszczu odbywają się zajęcia sportowe; do lutego 2017 r. otwarta była także kawiarnia dla wszystkich mieszkańców gminy. Od marca 2017 r. kawiarnia została zamknięta, a w pomieszczeniu starej kawiarni organizowane były zajęcia plastyczne oraz zajęcia języka angielskiego dla dzieci z terenu gminy.

Do najważniejszych kulturalno-oświatowych imprez okolicznościowych gminy należą niewątpliwie: Noc Świętojańska, Dożynki Gminne, Festyny (Dzień dziecka, Pożegnanie Lata, Święto Pieczonego Ziemniaka, Dni Gminy Pruszcz, Powitanie lata, Piknik w 100-letnim sadzie) oraz turnieje (Turniej Wsi Gminy Pruszcz, turniej rekreacyjno-sportowy mieszkańców Pruszcza, turniej piłki nożnej o puchar Wójta Gminy, turnieje piłki siatkowej i nożnej, sportowe potyczki przedszkolaków).

Zadania służby zdrowia w gminie realizują trzy Niepubliczne Ośrodki Zdrowia w Pruszczu oraz filia w Serocku, Gminny Ośrodek Rehabilitacji w Pruszczu leczący głównie schorzenia reumatologiczne, Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu zapewniający opiekę osobom starszym oraz Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach będący placówką dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Na terenie gminy Pruszcz działa również Punkt Konsultacyjno – Informacyjny zatrudniający:

- psychiatrę (zakres działań: konsultacje, leczenie psychiatryczne (dla dzieci i dorosłych))
- psychologa (zakres działań: konsultacje, terapia (dla dzieci i dorosłych))
- terapeutę ds. uzależnień (zakres działań: porady, terapia, konsultacje, konsultacje dla osób skierowanych przez GKP, RPA, PN i Podkomisję ds. motywacji, konsultacje dla współuzależnionych, motywowanie)
- terapeutę ds. uzależnień - od narkotyków i dopalaczy (zakres działań: porady, terapia, konsultacje, motywowanie, konsultacje dla współuzależnionych i rodzin)

3. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Pruszcz została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy).

3.1. SYTUACJA RODZINY I DZIECKA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny w gminie Pruszcz jest analiza danych o osobach i rodzinach zamieszkujących na terenie gminy Pruszcz.

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Gminy, Członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców gminy). Rozdano 60 ankiet, z czego do analizy przedłożono w sumie 39 wypełnionych anonimowo ankiety, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji rodziny i dziecka w gminie.

W pierwszej kolejności poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą rodziny mieszkające w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające rodziny mieszkające w gminie

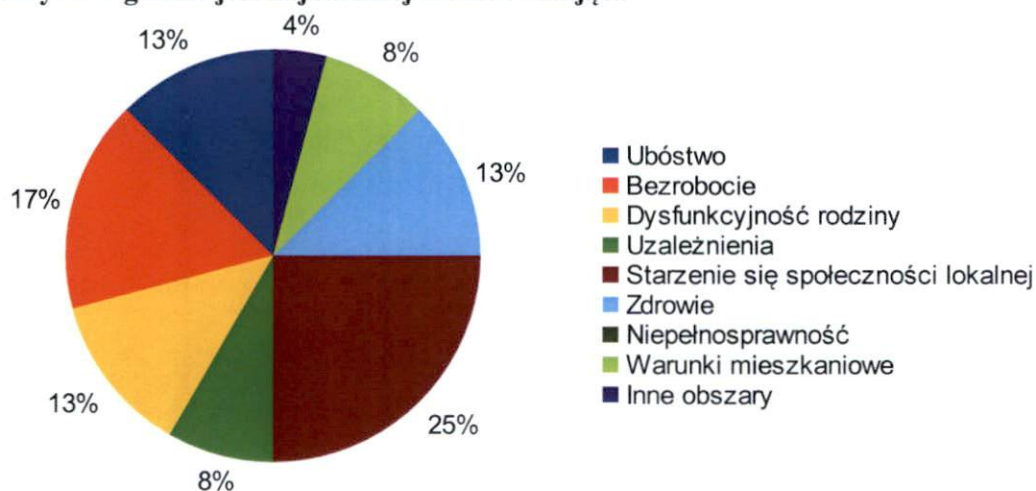
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą rodziny mieszkające w gminie, respondenci zaliczyli problemy związane ze starzeniem się (17,0%), alkoholizm (14,0%) oraz bezradność opiekuńczo – wychowawcza i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, brak troski o dzieci i bezrobocie (po 10,0%). W dalszej kolejności wymienili ubóstwo (9,0%) złe warunki mieszkaniowe i rozpad rodziny (po 7,0%), narkomania, nieprzystosowanie społeczne dzieci, problemy wynikające z niepełnosprawności (po 6,0%). Osoby biorące udział w badaniu zwrócili również uwagę na długotrwałą lub ciężką chorobę (4,0%), inne problemy (3,0%) oraz sieroctwo społeczne (1,0%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

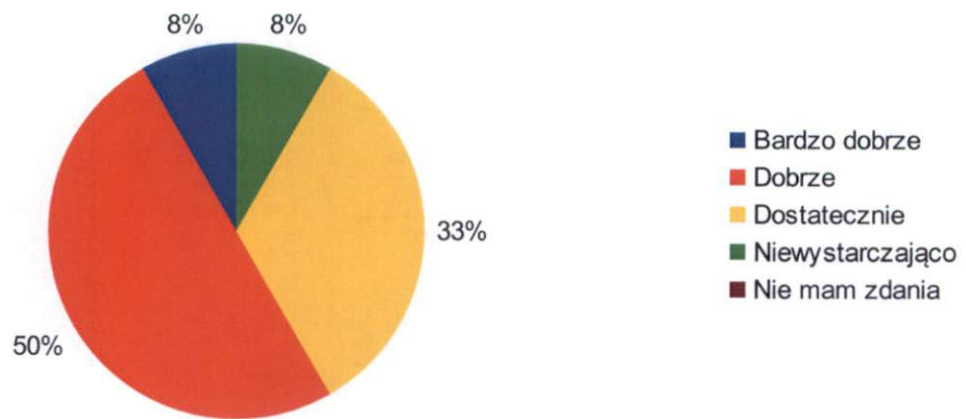

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: starzenie się społeczności lokalnej (25,0%) bezrobocie (17,0%), ubóstwo, dysfunkcyjność rodzin, zdrowie (po 13,0%), niepełnosprawność, warunki mieszkaniowe (po 8,0%) oraz inne obszary (4,0%)

W kolejnym pytaniu poproszono ankietowanych o opinię na temat prowadzonych w gminie działań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych, których adresatami są rodziny i dzieci.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci.

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (łącznie 58,0%) oceniła realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci dobrze lub bardzo dobrze. Z kolei 33,0% badanych osób oceniła je dostatecznie. Negatywną opinię w tej sprawie przedstawiło 8% ankietowanych.

Co zrobić, by poprawić sytuację rodzin, dzieci i młodzieży w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji rodzin oraz dzieci i młodzieży. Odpowiadając na nie, badani zwrócili uwagę na potrzebę tworzenia nowych miejsc pracy. Ankietowani sugerowali potrzebę zmotywowania osób pobierających zasiłki do podjęcia pracy na cele społeczne w zamian za otrzymywane świadczenia. Respondenci podkreślali również konieczność organizowania dzieciom i młodzieży oraz seniorom czasu wolnego, zwiększenia oferty zajęć pozalekcyjnych. Zdaniem ankietowanych istotna jest także, pomoc dla osób niepełnosprawnych i ciężko chorych. Dla badanych osób istotna również jest pomoc rodzinom mających problemy opiekuńczo – wychowawcze poprzez zapewnienie asystenta rodziny, izolowanie sprawców przemocy, leczenie uzależnień, wspieranie rodzin dotkniętych dysfunkcjami, motywowanie rodzin do korzystnych zmian. Ankietowani wskazali również potrzebę wybudowania sali sportowej i poprawę warunków mieszkaniowych oraz poprawę warunków lokalowych Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji jak i szersze zastosowanie Karty Dużej Rodziny

Instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci

W ostatnim pytaniu poproszono ankietowanych o podanie instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania problemów rodzin i dzieci. Wśród nich badani wskazywali: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowo-wychowawcze i kulturalne, Policję, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służbę Zdrowia, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Biblioteka oraz organizacje pozarządowe.

Ponadto w 2017 r. opracowana została „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Pruszcz”. Wynika z niej, iż za największe problemy mieszkańcy gminy Pruszcz wskazują te, związane z bezrobociem, alkoholizmem i zubożeniem społeczeństwa.

Według przeprowadzonego badania ankietowego sporządzonego w celu opracowania diagnozy, bezrobocie w dosyć znaczny sposób dotyka mieszkańców gminy. 58% z nich doświadczyło go osobiście, zaś w 44% gospodarstw domowych znajduje się osoba bezrobotna. Wiąże się to z sytuacją materialną mieszkańców, którą często można określić jako złą. 15% badanych nie stać na bieżące wydatki.

W przypadku trudnej sytuacji życiowej badani najchętniej zwróciliby się o pomoc do OPS (44%). Na drugim miejscu są krewni (21%)

Większość mieszkańców (46%) zauważa, że spożycie alkoholu w ostatnich 10 latach na terenie gminy pozostaje bez zmian, jednak 41% uważa, że wzrosło.

Z danych wynika że problem narkotykowy nie jest powszechny wśród dorosłych mieszkańców gminy, ponieważ 89% z badanych stwierdziło, iż nigdy nie zażywali oni jakichkolwiek substancji odurzających uznawanych za narkotyki. Jednak 67% z nich nie zna nikogo, kto zażywałby narkotyki, co oznacza, że problem ten jednak na terenie gminy występuje.

Aż 42% grupy badawczej zna osobę, która doświadcza przemocy fizycznej lub psychicznej. Pomimo wielu kampanii wciąż zdarzają się osoby, które wierzą, że kary fizyczne od czasu do czasu są dobre dla wychowania dziecka. Ponadto aż 36% ankietowanych przyznaje, że zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców lub opiekunów.

Większość ankietowanych słyszała o zjawisku cyberprzemocy, pomimo to znaczna część dzieci spędza w domu kilka godzin przed komputerem, nawet powyżej 5 godzin.

Badanie ankietowe przeprowadzone zostało również wśród lekarzy w ośrodkach zdrowia w gminie Pruszcz, które miało na celu poznanie ich doświadczeń i opinii dotyczącej uzależnień oraz osób uzależnionych.

Zdecydowana większość (70%) pracowników ośrodków zdrowia w gminie Pruszcz udziela pomocy osobom, które są uzależnione od alkoholu, a liczba interwencji, które związane są z piciem ryzykownym bądź problemami związanymi z alkoholem jest dość wysoka.

Alkoholizm najczęściej jest problemem dotyczącym mężczyzn, jednak badani uznali, że może on dotyczyć również osób mających problemy życiowe (40%), osób wychowywanych w rodzinach w których również pojawiły się problemy z alkoholem (35%), osób w trudnej sytuacji materialnej (30%) lub młodych ludzi (25%).

Według osób pracujących w ośrodkach zdrowia w gminie Pruszcz spożycie alkoholu w ciągu ostatnich dwóch lat znacznie wzrosło. Odpowiedzi takiej udzieliło 45% badanych.

Problemy związane z zażywaniem narkotyków, mimo iż nie występują tak często jak te mające związek z alkoholem, zdarzają się w gminie Pruszcz, a pracownicy ośrodków zdrowia przyznają, iż udzielają pomoc takim osobom.

Zdecydowana większość badanych aż 71% uważa, że problem uzależnienia od narkotyków na terenie gminy Pruszcz znacznie wzrósł.

Problem przemocy domowej na terenie gminy Pruszcz w ciągu ostatnich lat wzrósł i najczęściej zdarza się on w tych rodzinach, w których występują również problemy związane z nadużywaniem alkoholu.

3.2. SYTUACJA DZIECKA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Analizy sytuacji dziecka w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dokonano na podstawie wysłanego zapytania do funkcjonujących w gminie Pruszcz placówek oświatowo-wychowawczych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w przedszkolach i szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 7 pism – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych

- Przedszkole Samorządowe w Pruszczu (liczba dzieci: 127),
- Przedszkole Samorządowe w Serocku (liczba dzieci: 72),
- Punkt Przedszkolny „Uśmiech Dziecka” (liczba dzieci:10),
- Szkoła Podstawowa w Pruszczu (liczba uczniów: 462),
- Szkoła Podstawowa w Łowinku (liczba uczniów: 105),
- Szkoła Podstawowa w Serocku (liczba uczniów: 151 w szkole podstawowej i 61 uczniów w gimnazjum),
- Szkoła Podstawowa w Niewieścinie (liczba uczniów: 25 – oddział przedszkolny, 94 – uczniowie szkoły podstawowej, 94 – uczniowie oddziałów gimnazjalnych)

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy przedłożonych pism wynika, że 4 placówki zapewniają opiekę pielęgniarki (SP w Pruszczu, SP w Niewieścinie, SP w Łowinku, SP w Serocku), 4 placówki zatrudniają pedagoga (SP w Pruszczu, SP w Niewieścinie, SP w Łowinku, SP w Serocku,) i 7 placówek zapewnia logopedę (Przedszkole w Serocku i w Pruszczu , Punkt Przedszkolny w Zbrachlinie, SP w Pruszczu, SP w Niewieścinie, SP w Łowinku, SP w Serocku), a 4 oferują wsparcie psychologa (SP w Pruszczu, SP w Niewieścinie, SP w Serocku, przedszkole w Serocku – w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka).

Wszystkie placówki prowadzą na swoim terenie dożywianie uczniów, z każdą szkołą GOPS zawarł stosowne porozumienie.

Możliwość korzystania z sali gimnastycznej i Internetu występuje w 7 szkołach (z sali gimnastycznej wszystkie placówki poza przedszkolami). W żadnej ze szkół nie funkcjonują klasy integracyjne.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań, m.in. polonistycznych, matematycznych, biologicznych, historycznych, informatycznych, z języków obcych, muzycznych, plastycznych, teatralnych, sportowych, religijnych, tanecznych (w przedszkolach prowadzona jest rytmika, język angielski, cykliczne spotkania z teatrem, spotkania z muzyką, warsztaty plastyczne), zajęcia sportowe, rozwijające kompetencje społeczne. Wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Przedstawiciele placówek oświatowo - wychowawczych identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondenci stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawierają poniższe tabele.

Tabela 1. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol		7
sięganie po narkotyki		7
palenie papierosów	2(3)	5
ucieczki z domu		7
kradzieże	1 (5)	6
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	1(33)	6
autoagresja	1(3)	6
przestępczość ujawniona		7
niszczenie mienia szkolnego	2(11)	5
udział w grupach negatywnych		7
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	2(5)	5
przemoc w rodzinie	1(3)	6
zaniedbanie przez dom	3(46)	4
wykorzystywanie seksualne		7

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz w domu rodzinnym, zaniedbanie przez dom oraz niszczenie mienia szkolnego.

W opracowanej w 2017 r. „Diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Pruszcz” umieszczone zostały również badania przeprowadzone wśród uczniów z terenu gminy w celu analizy określonych problemów społecznych, do których należy:

- używanie przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych,
- zagrożenia płynące z użytkowania komputera i Internetu (cyberprzemoc),
- problemy związane z przemocą i agresją w środowisku szkolnym oraz domowym

Młodzi mieszkańcy gminy Pruszcz postrzegają problemy przed jakimi stoi lokalna społeczność w następujący sposób:

Wolny czas młodzież wykorzystuje głównie na aktywność towarzyską. Wysoko plasuje się również korzystanie z komputera, a w dalszej kolejności uprawianie sportu.

27% badanych spędza przy komputerze 3-5 godzin dziennie, a 12% ponad 5 godzin, co może być powodem do niepokoju. Ponadto aż 74% badanych deklaruje, że zdarza się im poświęcać go więcej niż planowali. Spora część badanych deklaruje doświadczenia przemocy w Internecie.

Problem przemocy jest obecny nie tylko w świecie wirtualnym. Pewna część uczniów deklaruje brak poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jednak 51% badanych czuje się w niej zdecydowanie bezpiecznie. 7% wskazuje, że przemoc w ich szkole to niemal codzienność, a 9% przyznało, że zostało w szkole pobite. Z przeprowadzonej ankiety wynika, iż zajęcia profilaktyczne prowadzone są często, jednak nie przynoszą oczekiwanych skutków. Dodatkowym atutem jest zaufanie, jakim badana młodzież darzy dorosłych, w tym nauczycieli, o czym świadczy fakt, że w przypadku zaobserwowania negatywnych, agresywnych zachowań, spory odsetek zwróciłby się właśnie do nich.

Relacje w domu badani określają zazwyczaj jako bardzo dobre, większa część badanych rodziców radzi sobie z wychowywaniem dzieci bez uciekania się do stosowania kar. Niemal połowa rodziców ogranicza się do różnego rodzaju zakazów.

Ofiarami przemocy fizycznej pada w domu około 4% młodych ludzi

Deficyt w kontaktach z rodzicami w 16% dotyczył możliwości przeprowadzenia szczerych rozmów oraz więcej wzajemnego zrozumienia.

Pod względem teoretycznych znajomości alkoholu oraz skutków jego nadużywania młodzi mieszkańcy gminy Pruszcz wykazują sporą wiedzę, co może wynikać z ilości zajęć profilaktycznych w szkołach. Mimo to jednak 27% uczniów określiło jako prawdziwe zdanie „alkohol w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”

Mimo wiedzy teoretycznej alkohol jest obecny w środowisku młodzieży. 51% uczniów zna takie osoby, które spożywają alkohol, a 7% badanych twierdzi, że pije niemal większość ich znajomych.

37% młodych ludzi uczących się w gminie Pruszcz próbowało już osobiście alkoholu. 26% z tej liczby to osoby, które pierwszy kontakt z alkoholem deklarują przed 12 rokiem życia.

18% uczniów biorących udział w badaniu paliło papierosy. 12% badanych pali je regularnie i to pomimo deklaracji, że palenie jest niemodne i niepopularne.

87% badanej młodzieży oświadczyło, że nie zna osób, które rozprowadzają narkotyki. 5% deklaruje, że takie osoby znajdują się w ich szkolnym środowisku. 5% badanych deklaruje, że ma za sobą pierwszy kontakt z narkotykami. Najpopularniejszym narkotykiem podobnie jak w całym kraju a nawet w Europie jest marihuana. Jej używanie deklaruje 33% ankietowanej młodzieży (która kiedykolwiek próbowała używek).

1% uczniów przyznaje, że brało dopalacze, z czego 8% zrobiło to jeszcze przed ukończeniem 9 roku życia. Zdecydowana większość uczniów pierwszy kontakt z dopalaczami miała w domu, jednak uczniowie przyznają, że są one dostępne również w szkole (9%) 9% badanej młodzieży która przyznaje się do kontaktów z dopalaczami twierdzi, że zażywa je regularnie. Młodzież wskazała na łatwość dostępu do zakupu zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków.

3.3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie Pruszcz świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu. Z jego pomocy korzysta znacząca liczba rodzin będących w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast Referat Świadczeń Rodzinnych i Fundusz Alimentacyjny w Urzędzie Gminy realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych jak: ustawa o świadczeniach rodzinnych oraz ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznania pomocy finansowej z GOPS w gminie w latach 2015-2017

powód przyznania pomocy	liczba rodzin		
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
ubóstwo	269	236	201
potrzeba ochrony macierzyństwa	89	72	33
bezrobocie	162	125	101

niepełnosprawność	173	153	144
bezdomność	9 osób	1 osoba	8 osób
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	12	9	7
rodziny niepełne	2	2	2
wielodzietność	3	4	34

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Analizując przyczyny przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2015-2017 należy stwierdzić, iż głównymi powodami przyznawania pomocy były niski status materialny beneficjentów oraz niepełnosprawność. Warto też zwrócić uwagę na fakt, że trzecią z najistotniejszych przyczyn udzielania przez Ośrodek wsparcia stanowiło bezrobocie, a czwartą bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego rodzinom wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2015-2017

formy pomocy	liczba osób		
	2015 r.	2016 r.	2017 r.
zasilek stały	104	103	90
zasilek okresowy	75	68	55
zasilek celowy i pomoc w naturze	255	255	193
ubezpieczenie zdrowotne	91	93	83
dożywienie w tym:	595	172	442
- posiłek	216	167	132
- zasilek	502	156	395
odpłatność Gminy za pobyt w DPS	16	16	18
praca socjalna	98	60	120
usługi opiekuńcze	14	11	17
specjalistyczne usługi opiekuńcze	12	16	14
asystent rodziny	16 rodzin	17 rodzin	17 rodzin

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

W latach 2015-2017 najczęściej udzielanymi mieszkańcom gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków stałych, celowych i w naturze, zasiłków okresowych oraz posiłku.

Istotną formą wsparcia beneficjentów była prowadzona z nimi praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Wśród form pomocy udzielanej przez Ośrodek znalazły się również usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze i asystent rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu przyjmuje wnioski i wydaje Ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci:

- w wieku do ukończenia 18 roku życia,
- w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych, w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Ośrodek prowadzi zbiórkę odzieży używanej, która następnie przekazywana jest rodzinom zgłaszającym się o pomoc. Co roku przygotowywane są paczki świąteczne dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz organizowane jest Spotkanie Gwiazdkowe dla dzieci.

Bazując na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał asystenta rodziny. Wdrożenie programu asysty rodzinnej ma na celu wsparcie rodzin w prawidłowym ich funkcjonowaniu i wychowywaniu dzieci tak, aby nie musiały one opuszczać swojego naturalnego środowiska, a w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, umożliwić dzieciom jak najszybszy powrót do domu rodzinnego. Asystent rodziny ma za zadanie wspierać rodziny zagrożone różnego rodzaju dysfunkcjami w celu niedopuszczenia do oddzielenia dziecka od rodziny.

Na terenie gminy Pruszcz działa również Punkt Konsultacyjno – Informacyjny zatrudniający: psychiatrę, psychologa, terapeutę ds. uzależnień oraz terapeutę ds. uzależnień - od narkotyków i dopalaczy. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu opłacał zatrudnienie psychiatry i psychologa. Koszt zatrudnienia psychiatry w 2017 r. to 9 900,00 zł, a psychologa 7 200,00 zł.

Tabela 4. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.	2016 r.	2017 r.
liczba rodzin	338	306	266
liczba osób w rodzinach	916	791	672

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu.

Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w gminie oraz liczba osób przebywających w tych rodzinach w latach 2015 - 2017 z roku na rok spadała (916 osób i 338 rodzin w 2015 r., 791 osób i 306 rodzin w 2016 r., 672 osoby i 266 rodzin w 2017 r.).

W ramach realizowanych zadań Referat Świadczeń Rodzinnych i Fundusz Alimentacyjny w Urzędzie Gminy w Pruszczu przyznawał świadczenia rodzinne. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2015-2017 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny przyznane w gminie w latach 2015-2017

	2015 r.			2016 r.			2017 r.		
	liczba osób, którym przyznano świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń w zł	liczba osób, którym przyznano świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń w zł	liczba osób, którym przyznano świadczenie	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń w zł
świadczenia rodzinne	572	17 293	2 869 914	604	19 500	3 561 202	672	18 634	3 689 462
fundusz alimentacyjny	42	1 158	348 476	41	1 054	312 338	38	968	297 761
500	-	-	-	783	10 002	4 984 696	647 (liczba rodzin)	13 453	6 700 880
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	614	18 451	3 218 390	1 428	30 556	8 858 236	1 357	33 055	10 688 103

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W latach 2015-2017 wielkość wydatków przeznaczonych na realizację świadczeń wzrastała (w 2015 r. 2.869.914 zł. – 17.293 przyznanych świadczeń, w 2016 r. 3.561.202 zł – 19.500 przyznanych świadczeń, a w 2017 r. 3.689.462 zł. – 18.634 przyznanych świadczeń).

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2015-2017 przyznano świadczenie alimentacyjne była na zbliżonym poziomie. W 2015 r. były to 42 osoby, w 2016 r. 41 osób, a w 2017 r. 38 osób. Kwota wydatkowana na ten cel z roku na rok spadała (w 2015 r. 348 476 zł.

- 1 158 przyznanych świadczeń, w 2016 r. 312.338 zł – 1 054 przyznanych świadczeń, w 2017 r. kwota wydatkowana na ten cel wyniosła 297.761 zł – 968 przyznanych świadczeń).

Z komunikatu GUS, z badania budżetów gospodarstw domowych wynika, że w 2016 r. wyraźnie poprawiła się sytuacja gospodarstw domowych, co znalazło odzwierciedlenie w znaczącym zmniejszeniu się zasięgu ubóstwa. Według analityków GUS czynniki, które w największym stopniu przyczyniły się do spadku zasięgu ubóstwa skrajnego i relatywnego w 2016 r., to wzrost wynagrodzeń, spadek bezrobocia, a w przypadku rodzin z dziećmi – wprowadzenie od 1 kwietnia 2016 r. świadczenia wychowawczego (Program Rodzina 500 Plus).

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Świeciu funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostka powiatowa obejmuje zasięgiem działania również mieszkańców gminy. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy Pruszcz w 2017 r. przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 6. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w 2017 r.

	2017 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	7
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	5
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	3

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.

W 2017 r. 7 dzieci z terenu gminy Pruszcz przebywało w rodzinach zastępczych. 5 rodzin zastępczych objęło opieką dzieci z gminy, a 3 dzieci z terenu gminy usamodzielnia się.

Dzieci i rodziny z gminy Pruszcz obejmowane są także wsparciem ze strony Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Koronowie i Świeciu. W 2017 roku z pomocy tej ostatniej skorzystało 36 osób. Wsparcie świadczone przez placówkę polegało na przebadaniu w celu wydania opinii lub orzeczenia. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Dzieci z gminy objęte wsparciem przez PPP w Świciu w 2017 roku

forma udzielonej pomocy	liczba dzieci objętych pomocą w 2017 roku
opinia w sprawie objęcia dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole	18 uczniów
opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych	9 uczniów
orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego	5 uczniów
orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	2 uczniów
orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na autyzm	2 uczniów
konsultacja psychologiczna	-
orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	-
opinia w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych	-
orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	-

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świciu.

3.4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku programu wspierania rodziny stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • bieżące analizowanie przez pracowników socjalnych, pracowników placówek oświatowych potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • kierowanie, w razie potrzeby, do ośrodków wsparcia osób samotnie wychowujących dzieci (np. do Domu Samotnej Matki w Żołędowie) • podejmowanie przez GOPS współpracy z innymi instytucjami wspierającymi rodziny, dzieci i młodzież, w tym z placówkami oświatowymi • dostosowywanie oferty spędzania wolnego czasu do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • stałe stanowisko pracy asystenta rodziny • Utworzenie Punktu Konsultacyjnego, którego celem jest poradnictwo osobom/rodzinom mającym trudności i potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych i problemów związanych z uzależnieniami . <ul style="list-style-type: none"> • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • brak działań służących utworzeniu na terenie gminy nowych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych • brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego • brak klas integracyjnych w placówkach oświatowych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi <ul style="list-style-type: none"> • łatwość dostępu do zakupu, dla młodzieży, zarówno papierosów, alkoholu jak i narkotyków. • brak żłobka • ograniczona liczba mieszkań komunalnych • obecność zjawiska wyuczonej dziedziczonej bezradności rodzin korzystających z pomocy społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • brak w gminie, placówek wsparcia dziennego dla

<p>młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • zwiększająca się liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • dobra dostępność opieki medycznej w gminie • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży <ul style="list-style-type: none"> • ogólnopolska Karta Dużej Rodziny • edukacja i uświadamianie społeczeństwa nt. Problemów społecznych 	<p>dzieci i młodzieży oraz osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ubożenie społeczeństwa i osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny • obecność zjawisk tj.: atomizacja rodziny, osłabienie więzi rodzinnych, hermetyzacja rodziny, przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie i edukację na Państwo i instytucje • wzrost zjawisk patologicznych (narkomania, alkoholizm, przemoc itp.) • brak środków finansowych na zatrudnianie asystentów rodzin • wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych • rosnąca liczba osób starszych potrzebujących zapewnienia usług opiekuńczych i umieszczenia w DPS.
--	---

3.5. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO W GMINIE

Wykaz zasobów wspierających rodzinę i dziecko zawiera poniżej przedstawiona tabela.

Tabela 8. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Przedszkole Samorządowe w Pruszczu	ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz
2.	Przedszkole Samorządowe w Serocku	Serock, ul. Dworcowa 1, 86-120 Pruszcz
3.	Punkt Przedszkolny przy Gimnazjum Nr 3 im. Ziemi Nadwiślańskiej w Zbrachlinie	Zbrachlin 17, 86-120 Pruszcz
4.	Szkoła Podstawowa w Pruszczu	ul. Kościelna 4, 86-120 Pruszcz
5.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Niewieścinnie wraz z siedzibą w Zbrachlinie	Niewieścין 45, 86-120 Pruszcz Zbrachlin 17, 86-120 Pruszcz
6.	Szkoła Podstawowa w Łowinku	Łowinek, ul. Szkolna 1, 86-120 Pruszcz
7.	Szkoła Podstawowa w Serocku	Serock, ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz
8.	Punkt Konsultacyjny w Pruszczu	ul. Sportowa 10, 86-120 Pruszcz
9.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dla dziewcząt w Topolnie	Topolno 45, 86-120 Pruszcz
10.	Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pruszczu	ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz
11.	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin przy Świetlicy w Zawadzie	Zawada 34, 86-120 Pruszcz
12.	Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pruszcz	ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz
13.	Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu	ul. Sportowa 10, 86-120 Pruszcz
14.	Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu, Filia w Serocku	Serock, ul. Aleje Mickiewicza 1, 86-120 Pruszcz
15.	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Pruszczu	Pl. Poniatowskiego 10, 86-120 Pruszcz
16.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu	ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz
17.	NZOZ „Nowy Szpital” – Ośrodek Zdrowia w Pruszczu	ul. Zamknięta 7, 86-120 Pruszcz
18.	Przychodnia Rodzinna Almedic	ul. Witosa 3, 86-120 Pruszcz
19.	Wiejski Ośrodek Zdrowia w Serocku	Serock, ul. Mickiewicza 8, 86-120 Pruszcz
20.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AGAMED”	ul. Dworcowa 1, 86-120 Pruszcz
21.	Gminny Ośrodek Rehabilitacji w Pruszczu	ul. Łowińska 9, 86-120 Pruszcz
22.	Międzygminny Ośrodek Opiekuńczy w Pruszczu	ul. Łowińska 9, 86-120 Pruszcz
23.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu	ul. Wojska Polskiego 195A, 86-100 Świecie
24.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świeciu	ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie
25.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Świeciu	ul. Klasztorna 2, 86-100 Świecie
26.	Powiatowy Urząd Pracy w Świeciu	ul. Wojska Polskiego 195a, 86-100 Świecie
27.	Posterunek Policji w Pruszczu	ul. Główna 33, 86-120 Pruszcz
28.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Świeciu	ul. Mały Rynek 3, 86-100 Świecie
29.	Dom Pomocy Społecznej w Gołuszycach	Gołuszyce 26, 86-120 Pruszcz

30.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Wielofunkcyjna „Dom Dziecka” w Bąkowie	Bąkowo 37, 86-160 Warlubie
31.	Stowarzyszenie „MiŚ – My i świat”	Zbrachlin 34, 86-120 Pruszcz
32.	Stowarzyszenie „Aktywna Młodzież” w Serocku	Serock, ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz
33.	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Niewieście	Niewieście 19a, 86-120 Pruszcz
34.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Pomorzanin” w Serocku	Serock, ul. Wyzwolenia 47, 86-120 Pruszcz

Dane Urzędu Gminy w Pruszczu.

W gminie Pruszcz funkcjonują również obiekty rekreacyjno-sportowe, z których mogą korzystać dzieci, młodzież i rodziny. Są to:

- stadion Sportowy LKS „Start” Pruszcz,
- stadion sportowy LKS „Pomorzanin” Serock,
- sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Serocku,
- mała sala gimnastyczna przy Szkole w Zbrachlinie,
- mała sala gimnastyczna w GOKSiR w Pruszczu,
- 3 boiska wiejskie.

4. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA WRAZ Z HARMONOGRAMEM

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2018-2020 jest następujący:

**Wspieranie rodzin i dzieci w gminie Pruszcz,
zaspakajanie ich potrzeb, zapewnianie im bezpieczeństwa
oraz możliwości rozwoju w środowisku lokalnym**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Lp	Cel	Działanie	Termin	Realizator
	<p>Wspomaganie rodzin w środowisku lokalnym</p> <p>poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie potencjału rozwojowego rodzin, • wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, • zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, • zwiększenie możliwości korzystania z Karty Dużej Rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin. - utrzymanie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego, psychiatrycznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji, terapeuty ds. uzależnień, - Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, - Zwiększenie etatu asystenta rodziny do 2, co zapewni pełne wsparcie rodzinom ze strony asystenta, - Wzmacnianie więzi rodzinnych m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych. - Upowszechnianie wśród członków rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach i zatrudnienia socjalnego. - Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji 	2018-2020	Wszystkie instytucje w ramach posiadanej wiedzy i kompetencji.

	<p>materiałnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich. - Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. - Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, prokuratury rejonowej, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. - Zainicjowanie powstania grupy wsparcia dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi - Utrzymanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych, schorowanych, - nawiązanie współpracy pomiędzy instytucjami gminnymi, Radą Gminy i przedsiębiorcami w zakresie wypracowania możliwości ulg z tyt. posiadania Karty Dużej Rodziny. 		
<p>Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie poziomu wychowania i edukacji, udzielanie pomocy uczniom ubogim, uzdolnionym i niepełnosprawnym, • rozwijanie środowiskowych form wsparcia dzieci i młodzieży, • zwiększanie możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> - Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej, m.in. poprzez zwiększenie w szkołach liczby zajęć edukacyjnych i wychowawczych – w miarę zapotrzebowania i możliwości finansowych. - Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki), organizowanie zajęć wyrównawczych, dofinansowanie udziału w wycieczkach dydaktycznych oraz w kulturze, sporcie i rekreacji, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły. 	2018-2020	Wszystkie instytucje w ramach posiadanej wiedzy i kompetencji.

	uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze, sporcie i rekreacji.	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych, przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe w miarę możliwości finansowych gminy. - Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego. - Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży 		
3	<p>Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaspakajanie potrzeb zdrowotnych i rehabilitacyjnych rodzin i dzieci, • przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie, • wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa u rodzin i dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> - Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia poprzez np. realizację projektów promujących zdrowie. - Przeprowadzanie cyklicznych badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży. - Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. - Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, m.in. funkcjonowanie Zespołu interdyscyplinarnego. - Opracowywanie i realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości; włączanie w ich realizację policjantów. - Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych uzależnieniom, przemocy w rodzinie oraz przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). - Organizowanie spotkań z rodzicami poświęconych bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, włączanie rodziców w działalność edukacyjno-informacyjną. 	2018-2020	Wszystkie instytucje w ramach posiadanej wiedzy i kompetencji.

5. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2018-2020 mają charakter ciągły. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, gminne placówki służby zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pruszcz, policja, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, kościoł i społeczność lokalna.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe.

Źródłami finansowania działań będą: budżet gminy, budżet państwa, budżet poszczególnych podmiotów i inne środki.

Coroczne sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Kierownik GOPS-u przedstawia je Wójtowi i Radzie Gminy w terminie zgodnym z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2015-2017

Tabela 3. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2015-2017

Tabela 4. Rodziny i przebywające w nich osoby, objęte pomocą społeczną w gminie w latach 2015-2017

Tabela 5. Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny przyznane w gminie w latach 2015-2017

Tabela 6. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w 2017 roku

Tabela 7. Dzieci z gminy objęte wsparciem przez PPP w Świeciu w 2017 roku

Tabela 8. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające rodziny mieszkające w gminie

Wykres 2. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania wychowawcze, profilaktyczne i edukacyjne adresowane do rodzin i dzieci

Przewodniczący
Rady Gminy
Przemysław Sznajdrowski

Wyniki głosowania jawnego imiennego

Uchwała XLV/363/18

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pruszcz na lata 2018-2020

Lp.	Nazwisko i imię radnego	„za”	„przeciw”	„wstrzymuję się”
1	Dembek Andrzej	X		
2	Dobaczewska Anna	X		
3	Dziuda Krzysztof	X		
4	Grządka Andrzej	X		
5	Iglińska Aneta	X		
6	Jankowski Tomasz	X		
7	Koszowski Józef	X		
8	Łyczywek Arkadiusz	X		
9	Nowak Artur	X		
10	Osojca Renata	X		
11	Radecki Piotr	X		
12	Różycki Maciej	NIEOBECNY		
13	Sznajdrowski Przemysław	X		
14	Wcisła Adam	X		
15	Zieliński Wojciech	X		
		14	0	0